

Dohledový benchmark č. 2/2023

k obhlídkám obydlí dlužníka insolvenčním správcem podle § 211 odst. 2 a 212 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona

Oblast:	<ul style="list-style-type: none">- insolvenční správci- výkon funkce a činnosti insolvenčního správce
Relevantní právní úprava:	<ul style="list-style-type: none">- § 211 odst. 1 a 2 zákona č. 182/2006 Sb.- § 212 odst. 1 a 2 zákona č. 182/2006 Sb.- § 36 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb.- § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 121/2019 Sb.

1. Úvod

Ministerstvo spravedlnosti, odbor insolvenční a soudních znalců (dále jen „*ministerstvo*“ či „*orgán dohledu*“), coby správní orgán příslušný k výkonu dohledu nad insolvenčními správci a hostujícími insolvenčními správci podle § 36 zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích (dále jen „*ZIS*“), se v rámci své činnosti setkalo s **nejasnostmi ohledně výkladu § 212 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona a § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 121/2019 Sb., konkrétně s otázkou existence povinnosti insolvenčního správce provést vždy obhlídku obydlí dlužníka.**

Vzhledem k tomu, že se jedná o otázku přímo související s potenciálním projednáním přestupku spočívajícího v závažném porušení povinnosti stanovené insolvenčním zákonem podle § 36b odst. 1 písm. i) ZIS, vydává orgán dohledu za účelem zvýšení transparentnosti své praxe tento benchmark.

2. Právní úprava

Podle § 36 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), (dále jen „*InsZ*“ nebo „*insolvenční zákon*“) „*Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli*

uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.“

Podle § 211 odst. 1 InsZ „Východiskem zjišťování majetkové podstaty je seznam majetku, který je dlužník povinen předložit současně s insolvenčním návrhem, případně na základě rozhodnutí insolvenčního soudu.“

Podle § 211 odst. 2 InsZ „Insolvenční správce nebo předběžný správce provede vlastní šetření o tom, zda do majetkové podstaty nepatří i jiné věci, práva, pohledávky a majetkové hodnoty než ty, které dlužník uvedl v seznamu majetku. Potřebnou součinnost mu jsou povinny poskytnout také věřitelské orgány.“

Podle § 212 odst. 1 InsZ „Dlužník musí umožnit insolvenčnímu správci přístup na všechna místa, kde má umístěn majetek náležející do majetkové podstaty.“

Podle § 212 odst. 2 InsZ „Je-li to potřebné, zejména neposkytuje-li dlužník insolvenčnímu správci součinnost potřebnou ke zjištění a zajištění majetkové podstaty, může insolvenční soud na návrh insolvenčního správce nařídít prohlídku bytu, sídla a jiných místností dlužníka, jakož i jeho skříní nebo jiných schránek v nich umístěných, kde má dlužník svůj majetek; za tím účelem je insolvenční správce oprávněn zjednat si do bytu nebo do jiné místnosti dlužníka přístup, popřípadě uzavřené skříně nebo jiné schránky otevřít.“

Podle § 11 písm. b) a d) vyhlášky č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce (dále jen „Vyhláška o standardech“) „Požadavkem na plnění povinnosti insolvenčního správce postupovat při výkonu své funkce svědomitě a s odbornou péčí při zjišťování a soupisu majetkové podstaty je

b) při prohlídce bytu, sídla a jiných míst, kde má dlužník umístěn majetek náležející do majetkové podstaty, porovnávat skutečně zjištěný stav s údaji, které dlužník uvedl v seznamu majetku, a o případných rozdílech informovat insolvenční soud, (...)

d) podle možností při zjišťování majetkové podstaty pořizovat obrazovou dokumentaci, na niž odkáže v soupisu při označení majetku.“

3. Stanovisko orgánu dohledu

Insolvenční zákon stanoví, že východiskem zjišťování majetkové podstaty je seznam majetku předložený dlužníkem (§ 211 odst. 1 InsZ), insolvenční správce má přitom povinnost provést šetření o tom, zda do majetkové podstaty nepatří i jiné hodnoty neuvedené v seznamu majetku (§ 211 odst. 2 InsZ). Za tímto účelem je insolvenční správce oprávněn od dlužníka vyžadovat přístup na všechna místa, kde má dlužník umístěn majetek náležející do majetkové podstaty (§ 212 odst. 1 InsZ) a neposkytne-

li dlužník součinnost, navrhnout insolvenčnímu soudu nařízení prohlídky těchto míst (§ 212 odst. 2 InsZ).

Povinností insolvenční správce je **usilovat o úplné zjištění majetkové podstaty**. Za tímto účelem dává insolvenční zákon insolvenčnímu správci řadu oprávnění, pomocí nichž by měl být schopen úplného zjištění majetkové podstaty dosáhnout, přičemž jedním z těchto nástrojů je možnost provést prohlídku všech míst, kde se nachází dlužníkům majetek.

Podle názoru ministerstva nezakládají výše uvedená ustanovení insolvenčního zákona bezpodmínečnou povinnost insolvenčního správce provést vždy prohlídku míst, kde má dlužník svůj majetek.

Povinností insolvenčního správce je svědomitě a s odbornou péčí (§ 36 odst. 1 InsZ) **v každém jednotlivém případě posoudit potřebnost prohlídky** pro zajištění úplného soupisu majetkové podstaty a tam, kde je to účelné, ji provést.

Dospěje-li tedy insolvenční správce k závěru, že v daném případě by byla prohlídka míst, kde se nachází dlužníkův majetek, bezvýsledná a nepřinesla by zjištění dalšího dlužníkova majetku (např. u dlužníků bez známého obydlí, bydlících v chatových oblastech nebo po nedávné prohlídce exekutora), nemá povinnost prohlídku provést, přičemž **upuštění od prohlídky musí být insolvenční správce připraven v případě potřeby náležitě zdůvodnit a doložit**. Neprovedení prohlídky v odůvodněných případech je **odpovědností insolvenčního správce**, insolvenční správce tedy pro tento postup **nepotřebuje pokyn ani souhlas insolvenčního soudu**.

Přistoupí-li insolvenční správce při zjišťování a soupisu majetkové podstaty dlužníka k prohlídce prostor, kde má dlužník svůj majetek, dostojí své povinnosti postupovat svědomitě a s odbornou péčí, pokud při prohlídce porovná skutečně zjištěný stav s údaji, které dlužník uvedl v seznamu majetku, a o případných rozdílech informuje insolvenční soud, a také v rámci možností pořídí obrazovou dokumentaci [§ 11 písm. b) a d) Vyhlášky o standardech].

4. Závěr

Povinností insolvenčního správce je při soupisu majetkové podstaty postupovat svědomitě a s odbornou péčí **s cílem dosáhnout úplného soupisu majetkové podstaty**. Insolvenční správce **nemá bezpodmínečnou povinnost provést vždy prohlídku míst, kde má dlužník svůj majetek**, je ale povinen **v každém jednotlivém případě posoudit potřebnost prohlídky** pro zajištění úplného soupisu majetkové podstaty a tam, kde je to účelné, ji provést. Upuštění od prohlídky musí být insolvenční správce připraven v případě potřeby **náležitě zdůvodnit a doložit**. Neprovedení prohlídky v odůvodněných případech je **odpovědností insolvenčního správce**, insolvenční správce tedy pro tento postup **nepotřebuje pokyn ani souhlas insolvenčního soudu**.

Upozornění

Informace obsažené v tomto materiálu vyjadřují právní názor odboru insolvenčního a soudních znalců Ministerstva spravedlnosti coby útvaru funkčně příslušného k výkonu dohledové působnosti ministerstva nad insolvenčními správci a hostujícími insolvenčními správci. Tento materiál byl zpracován v rámci dobré správní praxe, a to za účelem zvýšení právní jistoty adresátů relevantních právních norem, jakožto i zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti výkonu dohledových pravomocí Ministerstva spravedlnosti. Názory obsažené v tomto materiálu se vztahují k dohledové praxi Ministerstva spravedlnosti a nejsou právně závazné; soudy, jiné orgány veřejné moci a ministr spravedlnosti coby orgán rozhodující ve vybraných řízeních ve druhém stupni mohou zaujmout jiný názor. Postup v souladu s tímto materiálem bude orgánem dohledu obecně považován, v mezích okolností konkrétního posuzovaného případu, za postup v souladu s relevantními právními předpisy.

V Praze dne 28. prosince 2023

Mgr. Jan Benýšek
ředitel odboru insolvenčního
a soudních znalců